

ДІЙОВІ ОСОБИ

Клавдій, король Данії.

Гамлет, син покійного й племінник нинішнього короля.

Полоній, головний королівський радник.

Гораціо, друг Гамлета.

Лаерт, син Полонія.

Вольтіманд, Корнелій, Розенкранц, Гільденстерн, Озрік, дво-
рянин — придворні.

Священник.

Марцелл, Бернардо — офіцери.

Франціско, солдат.

Рейнальдо, слуга Полонія.

Актори.

Два гробокопи.

Фортінбрас, принц норвезький.

Норвезький капітан.

Англійські послы.

Гертруда, королева Данії, мати Гамлета.

Офелія, донька Полонія.

Привид Гамлетового батька.

Вельможі, дами, офіцери, солдати, матроси, гінці, почет.

Місце дії — Ельсінор.

ДІЯ ПЕРША

СЦЕНА ПЕРША

Ельсінор. Майданчик перед замком.

Франціско на варті. Входить Бернардо.

Бернардо. Сій! Хто там?

Франціско. Ні, перше ти назватися повинен.

Бернардо. Нехай живе король!

Франціско. Бернардо?

Бернардо. Він.

Франціско. Прийшли ви без запізнення сьогодні.

Бернардо. Дванадцять б'є. Іди, Франціско, спати.

Франціско. За зміну щира дяка; холод лютий,
Та й моторошно якось.

Бернардо. Спокійне все?

Франціско. І миша не пробігла.

Бернардо. Ну що ж, добраніч.

Спіткаєш там Гораціо й Марцелла,
Скажи їм, хай не баряться на варту.

Франціско. Здається, чути їх. Гей, сій! Хто там?

Входять Гораціо й Марцелл.

Гораціо. Держави друзі.

Марцелл. Й слуги короля.

Франціско. Добраніч вам.

Марцелл. Бувай, солдате чесний.

А хто вартує?

Франціско. На посту Бернардо.

Добраніч вам.

(Виходить.)

Марцелл. Бернардо, гов!

Бернардо. Скажи,

Гораціо з тобою?

ГОРАЦІО. Наче так.
БЕРНАРДО. Вітаю вас, Гораціо й Марцелле.
МАРЦЕЛЛ. Ну що, була поява й цієї ночі?
БЕРНАРДО. Я ще не бачив.
МАРЦЕЛЛ. Гораціо вважає — то химера,
І він, мовляв, нізащо не повірить
У те страшне, що бачили ми двічі.
Я тим-то й ублагав його прийти
Вночі повартувати разом з нами,
Щоб, як привиддя з'явиться, він навіч
Переконавсь і мовив би до нього.

ГОРАЦІО. Пусте, пусте, не вийде.
БЕРНАРДО. Сядь, і ми
Знов штурмувати будемо твій слух,
Стійкий, як мур, до оповідей наших
Про диво, нами бачене.

ГОРАЦІО. Що ж, сядьмо.
Послухаймо, що розповість Бернардо.

БЕРНАРДО. Минулу ніч, коли ген та,
На захід від Полярної, зоря,
Дозором обійшовши небосхил,
Дійшла туди, де сяє, я й Марцелл.
Годину щойно вдарило...

Входить Привид.

МАРЦЕЛЛ. Тихіше! Бачите, явився знову.
БЕРНАРДО. Поставою — мов наш король-небіжчик.
МАРЦЕЛЛ. Гораціо, ти книжник: мов до нього.
БЕРНАРДО. Хіба не схожий він на короля?
ГОРАЦІО. Авжеж; аж моторошно з дива й ляку.
БЕРНАРДО. Чекає слів.
МАРЦЕЛЛ. Гораціо, питай.
ГОРАЦІО. Хто ти, що опівнічної доби
Прибрав собі цей войовничий образ,

Яким покійний Данії король
Вражав колись? В ім'я небес, кажи!
Образився.

МАРЦЕЛЛ. Відходить пріч.
БЕРНАРДО. Стій, стій!
ГОРАЦІО. Стій і кажи! В ім'я небес, кажи!

(Привид виходить.)

МАРЦЕЛЛ. Пішов; не відповідь.
БЕРНАРДО. Ну що, Гораціо, ти зблід, дрижиш?
І це лише, по-твоєму, химера?
Як мислиш ти?

ГОРАЦІО. Як перед Богом, я не йняв би віри,
Коли б не свідчення, правдиве й певне,
Моїх очей.

МАРЦЕЛЛ. На короля не схожий?
ГОРАЦІО. Як сам на себе ти.
В такому панцері він був тоді,
Коли здолав пихатого Норвежця;
Так супився, коли у гніві скинув
Отих поляків із саней на лід.
Це диво дивне.

МАРЦЕЛЛ. Вже втрете, саме в цю годину мертвих,
Ступою воїна він тут проходить.

ГОРАЦІО. Не знаю, далєбі, як пояснити,
Та тільки це знамення, що віщує
Всій Данії напасті несказанні.

МАРЦЕЛЛ. Тож сядьмо, й той, хто знає, хай розкаже:
Нащо така сувора й пильна варта
Виснажує щоночі всіх підданців,
Для чого з міді ллють щодня гармати
Й завозять в край знаряддя до війни;
Чом корабельників женуть силком
На труд важкий, який не зна неділь;

До чого йде, навіщо в цій гарячці
З'єднались на роботі ніч і день?
Хто це мені з'ясує?

ГОРАЦІО.

Я. Принаймні

Так кажуть: Гамлет, наш король покійний,
Чия подоба щойно нам являлась,
Від короля норвежців Фортінбраса,
Що мордувавсь від заздрої пихи,
Дістав був виклик; наш хоробрий Гамлет
(Таким вважав його весь світ, нам знаний)
Вбив Фортінбраса в герці. А з угоди,
Печатьми скріпленої, переможцю
Убитий віддавав з життям укупі
Всі землі, завойовані в походах.
І наш король супроти закладавсь
Належним шматом володінь, які
Пристали б до дідизни Фортінбраса,
У разі б він подужав. Тож законно
Дістались Гамлету норвезькі землі,
Як знано й вам. Та Фортінбрас-молодший,
В незрілому завзятті запальний,
Понабирав в околицях норвезьких
Шибайголів, безстрашних гольтіпак,
За хліб і харч на всяке діло вдатних,
Де пахне здобиччю. Тут видно намір
(Принаймні так вважає уряд наш)
Оружною рукою, силоміць
Собі вернути згадані краї,
Що втратив батько. Ось у чім причина,
Гадаю я, всіх заходів воєнних,
Та й наших вартувань, — і джерело
Тривоги та метушні у нас в державі.
Воно й по-моєму виходить так.

БЕРНАРДО.

Либонь, якраз на те мара зловісна
Явилась у подобі короля,
Що був і є призвідцею тих війн.
Дрібниця, що затьмарює нам розум.
В щасливі й славні дні розвою Риму,
Коли загинуть мав могутній Юлій,
Могили розкривались, і мерці
Ходили квилячи вздовж римських вулиць;
Хвостаті зорі, і криваві роси,
Й на сонці плями, а світило вод,
Шановане в Нептуновому царстві,
На тьму хворіло, мов під суд страшний.
Якраз такі тяжких подій предтечі,
Гінці, що нашу долю провіщають,
Знамення злигодням лихим прийдешнім
З'явилися від неба та землі
На пострах Данії й всього народу.

ГОРАЦІО.

З'являється Привид.

Ба, цитуйте! Гляньте, знову йде! Хай згубить
Мене, та я дорогу перейду.

(Розводить руки.)

Як маєш ти, маро, дар мови, звуку,
Озвись до мене!

Як треба добру річ яку зробити,
Тобі в полегкість, а мені в спасіння,
Озвись до мене!

Якщо тобі відома доля краю,
Яку іще не пізно відвернути,
То озовися!

Або як ти ще за життя сховав
У землю скарб нагарбаний, за віщо
Ви, духи, кажуть, бродите по смерті.

(Піє півень.)

То говори! Спи́ни його, Марцелле!
Метнути протазаном?

МАРЦЕЛЛ.
ГОРАЦІО Так, якщо
Не спиниться.

БЕРНАРДО. Та ось він.
ГОРАЦІО. Ось він, тут!
(Привид виходить.)

МАРЦЕЛЛ. Пішов.
Ми прогнівили видиво величне
Уявною погрозою насильства;
Бо, мов повітря, привид невразливий,
Погрози наші — то йому зневага.

БЕРНАРДО. Якби не півень — може б, і озвався.
ГОРАЦІО. А як здригнувся, мовби винуватий,
На віщій поклик! Я чував не раз,
Що співом голосистим і дзвінком
Пробуджує щоранку бога сонця
Сурмач досвітній. Лець його почувши,
В повітрі чи в землі, в огні чи в морі,
Завсіди мандрівна душа спішить
В свої пороги. А що правда це —
Самі ми впевнились допіру.

МАРЦЕЛЛ. Наш привид щез, лише запіяв півень.
І, кажуть, справді перед тими днями,
Коли справляється Різдво Христове,
Співець світанку піє всеньку ніч;
Ніякий, кажуть, дух тоді блукати
Не зважиться, планети зла не коять,
Не згубить мавка, відьма не вчаклує —
Такий той час священний і спасенний.

ГОРАЦІО. Чував таке і я — і трохи вірю.
Та, гляньте, ранок у багряних шатах
З-за тих-он круч ступає по росі.

Кінчаймо варту. Раджу — сповістім
Ми молодого Гамлета про те,
Що бачили; життям клянусь, що дух,
Німи́й для нас, до нього обізветься.
Чи згодні, щоб йому це розказати,
Як приязнь і повинність нам велить?
МАРЦЕЛЛ. Авжеж, ми згодні; я скажу вам, де
Його спіткати можна нині вранці.
(Виходять.)

СЦЕНА ДРУГА

Парадна зала в замку.
Фанфари.

Входять король, королева, Гамлет, Полоній, Лаерт, Вольті-манд, Корнелій, придворні та почет.

КОРОЛЬ. Хоч свіжі в нас ще спогади смутні
Про Гамлетову смерть і хоч годиться
Ще нам в серцях плекати ревний смуток,
Державі — тугою повити чо́ло,
Одначе глузд натуру вже зборов,
І ми, розважно тужачи за братом,
Не забуваємо й про нас самих.
Отож вдову порфіроносну, доти
Сестру, а нині нашу королеву,
Взяли ми, — радість тлумлячи журбою
(Сльоза в одному оці, в другім — усміх),
По мірці зваживши і щастя й лиха:
В весіллі жаль, веселість у жалобі, —
Собі в подружжя. На поради ваші,
Що до одруження схиляли нас,
Пристали ми. За них вам наша дяка.